

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Secundus

qz ois nra cognitio intellectua h3 ortu a sensu. z per pns nō inest a nā. s3 cognitio pmoz pñ^o est intellectua. p3. vñ respec-
tu pmoz pñ^o ponit habit^o qui dī intell's. ergo zē. maior
declarat. qz aīa nra nullaz h3 cognitionē nālē ex nā sua. nec
simpliciu nec cōplexoz. s3 ois cognitio ei^o orit a sensu. p^o. n.
motu mouet sensus ab obto simplicia nō cōplexo. z a sensu
moto mouet itell's z intelligit simplicia q est pñ^o act^o intell's.
deinde post apphēsiōnē simpliciu seqt ali^o act^o q est cōpone
re simplicia aduicē. z post istā cōpōnē h3 intell's ex lumine
nālī vt assentiat illi vītatī cōplexo. si illd cōplexū sit p^m pñ^m.

Secundum dicitur nobis in eē nālī. quatenus
ex lumine nālī itell's sunt in nobis nota habita notitia sim-
plici terminoz. quia pncipia cognoscimus in qzstū termi-
nos cognoscimus. ex primo posteriorum.

Ad argumenta qz pro tanto dicunt nobis
nālīter nota pro qzto facta cōpōnē terminoz simpliciu: sta-
tim ex lumine nālī itell's adheret illi veritati. tñ cognitio ter-
minoz acgrit ex sensibus. vñ habit^o pñ^o quo adheremus
pncipis pncipis dī intell's. Cōtra. si sic. tūc oēs hoies illis
pncipis equalr assentiret. pns est falsus. ergo z aīa. pntia
pbat. qz qd psequit hoīem vel itell'm nīm scdm nām suam
equalr reperit in oib^o hoīb^o. vel in oib^o hñtib^o intell'm. fal-
sitas pntis p3 per cōmēta. qui sup scdo pñficoz in pñ^o di-
cit. qz aliq ppter pñuetudinē negauerit pma pñ^o. z exempli-
ficat de xpianis qui negāt illud. ex nihilo nihil fit. Cōscen-
dum qz nō data intelligēda est de pncipis simplr pñis.
cuiusmodi sunt. Imposē est idē simul eē z nō eē. omne totū
est maius sua pte. z h3. circa que imposē est errare. fm pñm
quarto hui^o. nō aīa pcedit de his que pñt eē pnes respectu
pncipis pñ^o. talib^o. n. pōt vnus magis qz alius assentire.
z de talibus loquit cōmentator vbi supra. Cōd 2^m pnci-
pale dicēdum qz cognitio pñ^o qzstum ad simplicia acqui-
ritur ex sensib^o. z sic aliqua sunt nota ex pñficienti cog-
nitione. cum autē dicit qz nō sunt nota per doctrinaz nec per
inventionē. dico qz verū est qzstum ad cognitionē cōplexaz.
z ista diuidunt acquisitionē scientie que fit per prius nota. nō
sic autē est de intellectu qui ponit habitus pncipioz. z hoc
modo est dare tertium modū cognoscendi.

**Forstian autem z difficultate duob^o
modis existente non in rebus: sed in no-
bis est eius causa.**

Veritur Ctruz difficultas cogno-
scēdi res fit ex parte itell's
nīf cognoscēti. vel ex pte rez cognoscēbi-
liū. Cōtra videt qz fit ex pte rez. naz res sunt
cognoscēbiles in qzstū sunt in actu z certe in
se z determinare. scdm pñm. nono huius.
caplo vltimo. sed multe res sunt de se potētiales. vt mā. z
multe icerte. vt tps z motus. multe ideterminate. vt īfinitū.
ergo difficultas cognoscēdi tales res est ex parte ipsaz rez.
nō ex parte itell's nīf. Cōfirmat per cōmētatorē scdo. me-
tha. caplo primo. qz difficultas itell'gēdi formas māles est
ex pte ipsaz formaz. z non ex pte itell's nīf. Cōtra. sicut se h3
mā summe disposita ad susceptionē forme: ita itell's sum-
me disposit^o se h3 ad itellectionē rei. s3 qñ mā est summe dī-
sposita ad susceptionē forme nō est difficultas recptēdi for-
maz ex parte māe. sicut p3 de lumine in medio. qz n. mediū
qzstum est de se est summe disposit^o: is difficultas recptēdi
di lumē nō est ex parte mediū. ergo sicut se hēbit itell's sum-
me disposit^o ad itellectionē rei. sed itell's nīf est summe dī-
sposit^o de se ad cognoscēdi res. cum in eo nō sit nīf sola pñ-
uatio cognitionis. z nō aliqd pñm cognitioni rez. qz si sic.
n parte intellectua esset ppria alteratio. qd negat pñs qñ-
io z septimo pñficoz. Cōtra per hoc differt sensus ab itelle

Prima Secunda

ctu. qz sensus corripit ab excellenti sensibili. intell's autē ma-
gis habitus z pfortat ab excellenti intelligibili. Cui^o rō est.
qz sensus est po^o organica. nō autē itell's. ergo si itell's nō pōt
intelligere: iste defect^o erit ex parte rez. Cōtra est pñs hic
qui dicit qz difficultas vel cā difficultatis nō est in reb^o: sed
in nobis. qd pbat. qz sicut oculi noctue. zē.

Respondeo Una opinio est cōmentatoris. qz
rez qdā sunt māles. z qdā imāles.
Dicit ergo qz ex pte itell's nīf est difficultas cognoscēdi sbas
separatas z nō ex pte eaz. s3 in itellectione sbe mālis est dif-
ficultas ex pte rei. Cui^o rō assignat. qz vnūqdqz est cognoscē-
bile scdm qz est in actu. qz ergo sbe imāles sunt oīno in actu.
māles vero nō sunt simplr in actu. iccirco nō hñt imāles de
se qz difficulte cognoscant. māles autē hñt de se. difficultate
cognoscēdi. Cōtra hoc qd dicit de subijs mālibus ar-
guif sic. si in reb^o mālib^o est difficultas ex parte eaz. ergo hoc
idē erit cōparādo illas res ad oēm itell'm pns est falsum. si
cur p3 respectu itell's diuini. ergo z aīa. pbatio pñtie. qz da
opposituz. s3 difficultas cognoscēdi nō fit respectu cuiuscūqz
itell's s3 respectu itell's alicui^o. s3 nīf. tūc sic. cum iste sbe sint
eēda ad quēcūqz itell'm cōparent: sequit qz nō est difficultas
ex parte eaz. s3 ex pte itell's nīf cui cōparent. Cōtra ergo
dicēdū. qz tota difficultas cognoscēdi rez est tñ^o ex pte itell's
nīf. vñ sicut. qui videt inuere duos modos ist^o difficultatis
locut^o est dubitatie. qz dicit forsan. ideo subdit qñ determi-
nādo se qz nō in reb^o sed in nobis est cā huius difficultatis.
Cōtra qzras. qz ergo pfectius cognoscit vna res qz alia. Rñ
deo qz difficultas nō est ex pte rei. s3 pfectio cognitionis pōt
intelligi duplr. vel scdm pportionē. vel simplr. pmo mō ita
pfecte itelligunt res māles sicut imāles. z vna res sicut alia.
nam scdm pportionē ita pfecte mouent intellectuz res hñtes
paz de entitate. sicut hñtes mulcum. exēpluz paruus ignis
scdm pportionē sue virtutis ita pfecte cōburit combustibi-
les: sicut magn^o. S3 scdo mō nō eque pfecte cognoscunt oēs
res. sicut magnus ignis pfectius cōburit qz paruus simplr
loquēdo z ceteris paribus. Ratio hui^o est. qz cognoscēbili-
tas sequit entitatez vel rem scdm qz res est ens. qz per idem
est ens z cognoscēbile. naz sicut res se h3 ad esse: ita ad cogno-
scēbilitatem z veritatem. ex scdo huius. Cōcedo ergo qz dif-
ficultas cognoscēdi vel qzstum ad mālia vel qzstum ad im-
mālia est ex parte itell's nīf. mālia. n. nō sunt eque in actu
sicut imālia. ideo simplr non ita pfecte cognoscunt. cogno-
tū tñ que pōt de illis haberi eque facilliter habet scdm pzo-
portionē: sicut de imaterialib^o. qz ita facilliter mouet intelle-
ctum māle sicut imāle scdm cognoscēbilitatem suam: nō tñ
eque intente simplr loquēdo. sicut exēplificatum est de igne
magno z paruo quoz vterqz scdm pportionem caloris sui
eque facilliter calefacit. licet non simpliciter.

Ad argumenta Ad pñm dico qz vnūqdqz
cognoscit in qzstuz ens. illa
ergo que sunt impfectora in entitate nō hñt ita pfectaz co-
gnitionez simplr. tñ cognitio eaz pportionata ita facillr est
de eis qzstū est ex pte sui sicut de qbuscūqz alijs qzstū ex parte
ipsaz. nec plus pcludit rō. Cōtra scdm dico qz minor est fal-
sa. cum dicit qz itell's nīf est summe disposit^o ad itellectio-
nem rei. Ad pbationē dicēdū. qz ista idispō non est ppter
pntariū. sicut oculus noctue nō h3 pñm lumini solis. s3 hoc
est ppter debilitatē virtutis sue in cōprehēdēdo. Cōtra ter-
tiū de dīa inter sensum z itell'm. dicēdū qz difficultas ista
nō est in intellectu qz debilitat per organū. sed qz virtus itel-
lectus debilis est in cognoscēdo: sensus autē h3 virtūz impe-
dimentū. scdm ex parte organi ad cui^o corruptionē debili-
tatur. qz ex parte debilitati in virtute cognitua.

**Sicut. n. nicticozacū oculi ad lucem
diei se hñt: z sic aīe nīe intellectus ad ea
que sunt oīum nature manifestissima.**